

Bievdegirjje Sáme girkkoráde (SGR)

08. – 09.05.2007

Gásluokta

Tjáhkanimen lidjin:

Tore Johnsen, jádediddje

Mareno Mikkelsen

Ingrid Johansen

Jonhild Joma

Tor Berger Jørgensen

Niillas Henry Nystad, sadjásasj

Inga Karlsen, julevsáme sadjásasj SGR'an ja sáme ájras Oarjje-Hålogalánda
bisspadømmeráden

Ejga boade:

Inga Marie Nordstrand

Ingrid Jáma

Dájmadačas:

Synnøve Brevik

Rávdná Turi Henriksen

Asta Johnsen

Gerd Karin Røsæg

Jens-Petter Johnsen (2. bieiven)

Tjáhkanibmáj gáhtjodum:

Brita Bye (rádediddje diakoniaj, Sør-Hålogalánda bisspadømmeráden. Oassálastij
moarmesmánó 8. biejve)

IEHKETJUBMELDIEVNASTUS

Sáme girkkoráden lij rádetjáhkanibme Divtasvuonan. Dan aktijvuodan aneduváj
iehkjetjubmeldievnastus Gásluovta girkkon / Kjøpsvik kirke moarmesmánó 8. biejve kl. 18.00.
Álgon ávdđánbuvtij sáme girkkoráde jádediddje, Tore Johnsen varrudagáv. Lars Theodor
Kintel dálkkuj jádediddje varrudagáv.

Liturgija Magne Kolvik anij sámezielav ja dárogielav buohtalakkoj, ja divna tækstalågodibme
lij goappátjijn gielan. Biskoahppa Tor B. Jørgensen sárnedij. Sárnne dálkkuduváj.

Ájluovta kávrá lávllun sámezielaj jubmeldievnastusán, ja aj ádá sáme sálmajt. Dát lij
vuostasj bále sárnne jubmeldievnastusán állesvuodan dálkkuduváj sámezielaj Gásluovta
girkkon / Kjøpsvik kirke.

Jubmeldievnastusá mañela giedjegijt mujttogierge guorraj Divtasvuona girkkon
álgusjbielen biedjin, mujttuj rádjáoahpestiddjijda gudi jábmin doaron. Mujttádahttem
le dáhpe juohkka 8. moarmesmánon.

Bájkálasj tjoaggulvis gáhtjoj girkkokáffaj. Gá lij girkkokáffa de rabáduváj sáhka ano birra sámegeiela jubmeldievnastusán. Tiemán lij aktijvuohta gá Divtasvuona suohkan dálla le oasse sámegeiela háldadimguovlos. Tjoaggulvisráde ja aktisasjráde li dan diehti vælggogisá sámelága milta anátjit sámegeielav. Jubmeldievnastus galggá liehket tjáhkanimsadje juohkkahattjajda. Sámegeiella le aneduvvam jubmeldievnastusán Gásluovtan ávdđála, valla ij tjoaggulvisás dádjaduvá dábálasj oassen dievnastusás. Guorrasin sjaddá ájgev vihppet ávdđál gá sámegeiella le buohtalasj dárogielajn tjoaggulvisán, ja tjoaggulvis le prosessan dajna.

AKTISASJTJÁHKANIBME MOARMESMÁNO 8. BIEJVE 2007

Divtasvuona girkkulasj aktisasjráde, Divtasvuona suohkan, suohkanoajve, háldadusoajve ja Sáme girkkoráde tjáhkanin Divtasvuona girkkko tjoaggulvisladnjaj. Ájgge: Kl. 0930 - 1100.

Tiebmá:

Hásstalusá Divtasvuona suohkanij gá Divtasvuona suohkan 01.01.2006 sjattaj oasse sámegeiela háldadimguovlos.

Tjáhkanibme lij rabás. Tjáhkanibme vuosedij hásstalusájda moatten ájggomusájn gá Divtasvuona suohkan dálla le oasse sámegeiela háldadimguovlos.

Akta le politihkalattjat mierredit suohkanguovlloplánav adnon barggonævvon sámegeiela bargguj. Valla stuorámus hásstalus le tjadádit anov sámegeiela daj virgijn ma suohkan galggá viesajdiddijda vaddet.

Girkkulasj aktisasjráde hasodij Sáme girkkorádev vuorodit bargov ulmuttijt girkkulasj virgijda biedjat.

Álles referáhtta aktisasjtjáhkanimes, gávnnu sierra referáhttanotáhtan.

DIEHTO ÁRRANIS – JULEVSÁME GUOVDÁTJIS MOARMESMÁNO 9. BIEJVE 2007

Sáme girkkoráde tjáhkanibme tjadáduváj Árranin Ájluovtan / Drag moarmesmáno 9. biejeve. Dan aktijvuodan oattjoj ráde oahpestimev guovdátjin ja oanegasj diedov sijá bargo birra. Guovdátja direktorra Filip Mikkelsen diededij bargo birra. Guovdátja oajvvetjalmostahttem le sáme giella, kultuvrra ja sebrudahkaiellem ja aj álgoálmukperspektijva nuorttalijguovlloávdedimen.

Ássielissta:

Ássje SGR 16/2007: Tjáhkanimbievddagirje

Ássje SGR 17/2007: Referáhttaássje

Ássje SGR 18/2007: Diededimássje

Ássje SGR 19/2007: Ságastallamássje:
Gási SGR dájmadagáv biedjat

Ássje SGR 20/2007: Nuorttasáme gæhtjalimliturgijav dâhkkidit

Ássje SGR 21/2007: Ságastallamássje:
Hásstalusá Sáme girkkorádáj diedádusájn sábadusprosjevtas
Nuortta-Sálton vuodon

Ássje SGR 22/2007: Joarkket bargov plánajn girkkomusihka birra Vuona girkkon

Ássje SGR 23/2007: Tjáhkanimpládna Guovdásjgirkkolasj rádiida

Ássje SGR 24/2007: Nammadime:
- lasedit ájrrasijt SGR nuorajjuohkusij / SGRN
- nammadit ávdástiddijt Sáme girkkobievjida 2008

Ássje SGR 25/2007: Ássje dálkádagá, birra ja rievtesvuoda birra

SGR 16/07 Tjáhkanimbieddegirje

1. Bievdegerijje Sáme girkkoráde tjáhkanimes 07. - 08.02.2007 Kárášjågån
2. Bievdegerijje Sáme girkkoráde barggonammadusá telefávnnátjáhkanimes 30.03.2007
3. Bievdegerijje Sáme girkkoráde nuorajnammadusá tjáhkanimes 19.03.2007 Oslon
4. Bievdegerijje Sáme girkkoiellema ressursajuohkusa tjáhkanimes 22. - 23.11.2006 Tautran
5. Bievdegerijje Sáme girkkoiellema ressursajuohkusa tjáhkanimes 16. - 18.03.2007 Roandemin

Mærrádus:

Sáme girkkoráde dâhkkit tjáhkanimbieddegirjijt dán tsuojgidusájn:

Ássjáj tjáhkaningirjen SGR-tjáhkanimes guovvamáno 7 - 8. biejeve 2007:
- Njunnjusj vuosedij SGR/AU-tjáhkanibmáj 27.03.07, gånna gatjáduváj vuoges
almodusás rabás virges oajvvetjällen. Ráde dáv dâhkkidij.

SGR 17/07 Referáhttaássje

- 1) Diedádus tjáhalvisás sáme jáhkkoáhpadime birra 19.04.2006 Råmsån
- 2) Diedádus árvvokonferánsas 14. - 15.09.2006 Råmsån
- 3) Referáhtta tjáhkanimes referánsajuohkusa giehtagirje – ráhkálvisá, sálma ja liturgija 07.06.2006 Råmsån
- 4) Referáhtta tjáhkanimes referánsajuohkusa giehtagirje – ráhkálvisá, sálma ja liturgija 22. - 23.08.2006 Råmsån
- 5) Referáhtta oarjjelsáme girkkoiellema nammadusá tjáhkanimes 13. - 14.12.2006 Roandemin
- 6) Referáhtta oarjjelsáme girkkoiellema nammadusá tjáhkanimes 16.03.2007 Roandemin
- 7) Pládna sáme girkkoiellemij – ássje KM'aj 2008
- 8) Bievdegerijje KISP-tjáhkanimes 05. - 06.03.2007 Oslon
- 9) Referáhtta Sáme ressursanammadusá tjáhkanimes 07.03.2007 Oslo bisspadømman
- 10) Oassediedádus 1 tjelggidusájn sáme jáhkkoáhpadibme næhttabájkáj

Mærrádus:

Sáme girkkoráde referáhtaássiijt ájadallamij válldá dán tsuojggidusájn:

Referáhtaássje 7: Pládna sámegirkkoiellemij – ássje KM'aj 2008:

- a) SGR dættot sisanov pládnabargojn ja sihti ragátmánon ássjev bajedit
- b) SGR galggá sámegirkkoiellemij aktisasj állesvuodaplánav dahkat, ja dan diehti sávadi gáváv bargos bisspadømmerádijn.
- c) SGR nammat barggojuohkusav pládnabarggij ragátmáno tjáhkanimen

SGR 18/07 Diededimássje

- 1) Girjje SGR'as KR'aj lokaliseriga birra Sáme girkkoráde dájmadagás 15.03.07.
- 2) Almodustæksta rabás virggáj oajvvetjállen Sáme girkkoráden.
- 3) Sáme oasse jahkediedádusás 2006.
- 4) Girjje Nidaros bisspadømmerádes 08.03.07 oase SGR'a tjáhkanimbieddegirje birra 07. - 08.02.07.
- 5) Girjje Verbum Almmudagás 08.03.07 ádá Sálbmagirji II prienntima birra.
- 6) Referáhtta hárrá Ole Johan Beckas 16.03.07 ájggumustjáhkanimes jubmeldievnastussaj gálmaktesvuoda girkkon 22.04.07.
- 7) Gáhttjom Sámis, Kárašjágán nuorttarikalasj – sámegirkkorádes avtadássásasjuoda konferánsasj Oslon 19. - 20.04.07.
- 8) Gáhttjom SGR'as tjáhkanibmáj Råmsån 21.05.07 referánsasjuohkusa giehtagirjjáj – Liturgija.
- 9) Diedo ja prográmma værállda birásbæjvváj Råmsån 04. - 05.06.07.
- 10) Kopija girjes Rámátvidnudagás Kultuvra- ja Girkkodepartemænnatj 16.02.07 áhtsámusá birra rudájs sámegirkkorádes Rámátjårggálibmáj jahkáj 2008.
- 11) Girjje Porsángu hárrás 29.01.07 ja girjje SGR'as Sámediggáj áhtsámusá birra kulturmuhtoruhtadoarjjáj Skoganvárre kapællaj.
- 12) Girjje Oarjje-Hålogalánda bisspadømmerádes KR'aj juollodime birra guovlolasj OVF-rudájs Oarjje-Hålogalánda.
- 13) Jahkediedádus 2006 Oarjje-Hålogalánda bisspadømmas.
- 14) Gijttengirjje Lånudallam plánimjuohkuis Ecuadorajn Arnhild Fyhna baktu.
- 15) Jáhtotjála KR'as digitála sognarájjáj birra nr. 2 – 2007.

- 16) Ávdep právsstá Sis-Finnmárko prostijan, Kåre Kvammen – 80 jage.
- 17) Girjje SGR'as jubmeldievnastusiellem-nammadussaj/UU2 Jan Schumachera baktu ájádusáj bargguy girkkohkesádnábiejvida.
- 18) Girjje KR'a jáhkkoáhpadamádstuhttema dájmadamjuohkuis plána birra jáhkkoáhpadibmáj.
- 19) Avijssaartihkkala

Mærrádus:

Sáme girkkoráde diededimássjijt diededibmáj válldá.

SGR 19/07 Ságestallamássje: Gási SGR dájmadagáv biedjat

Tjoahkkájgæsos

Sáme girkkoráde visjávnná le adnet dájmalasj ja iesjrádálasj sajev sáme girkkoiellema ávddánahttemijn. Sáme girkkoráde ájgggu guoradallat sajijt máhttelis dájmadahkan. Ájggomus ádá dájmadahk-sajijn le buorebut jáksát ráde ulmijt ávddánahttemijn sáme girkkoiellemis. Ássje galggá guoradaláduvvat ja tjadáduvvá guláskuddam.

Referáhtta ráde sjehtadallamijs:

Ássje rabáduváj diededimijn njunnjutjis ahte prosæssa almoduvvamijn rabás virges SGR'a oajvvetjállen le hiejtendum. Gá áhtsámusájggemierre nágáj lij Girkkoráden gálmma áhttse: Prográmatjálle NRK Sáme rádion, Anne Olli, Kárásjáhka
Áhpadibmekonsulænnta Sáme girkkoráden, Rávdná Turi Henriksen, Guovddagæjnno
Áhpadiddje Biret Anna A. Somby, Masi

Rávdná Turi Henriksen ittjij tjáhkanibmáj oassálaste madi ráde prinsihppamærrádusájt tjadádi vijdábut barggamvuogij ássjegiehtadallamijn. Ráde gávnadi vijdábut ássjegiehtadallam gánná SGR'a dájmadahka galggá liehket, galggá liehket berustahtek ádá oajvvetjálle virgájbiejaduvvamis.

Mærrádus:

Sáme girkkoráde lij giehtadallam ássjev ja sihti ássjev vijdábut giehtadallat boahte tjáhkanibmáj.

SGR 20/07 Nuorttasáme gæhttjalimliturgijav dáhkkidit

Tjoahkkájgæsos

Sáme girkkoráde galggá dáhkkidit bargov liturgijaj allamássuj ja girkkulasj dájmajt nuorttasámegeiellaj gæhttjalimliturgijan.

Aktijvuodajn almodusájn gæhttjalimliturgijas, le láchko liturgijalasj tevstajs ja ráhkálvisájs læhkám guláskuddamin ássjediehttes ulmutjijs. Guláskuddamvástádusá li vástádusá sáme-teologálasj/risstalasj/fágálasj, teologálasj ja sáme gielalasj/kultuvralasj tjerdas.

Guláskuddamvástádusáj baktu sjaddá divudibme, ma ienemusát guoski sámegeielav. Da vástádusá ma dárbahti ienep prinsihppamærrádusájt, giehtadaláduvvi ráden.

Mærrádus:

Sáme girkkoráde dáhkkit liturgijajt allamæssuj ja girkkulasj dagojt nuorttasámegeiellaj. Muhtem oasse liturgijalasj ásijs ja ráhkálvisájs le guláskuddamin læhkám ássjediehtes ulmutjijs Sáme girkkorádes nammadum. Sáme girkkoráde gihtá ássjediehtes juohkusav bargo ávdás.

1. Sáme girkkoráde dáhkkidi liturgijajt gá ássjediehtes juogos dajt buorren gávnin, dán vuolen gatjalvis fáddar-lågo birra.
2. Sáme girkkoráde lij prinsihpalasj vuodojn árvvaladdam nammadusájt “samenes nasjonaldag” ja “samefolkets dag” dárogielatevstajn ja májnnuji adnet nammadusáv Samenes nasjonaldag/Samefolkets dag.
3. Sáme girkkoráde májnudi 12. tjuoggá oajvvadusás mij guláskuddamij rájaduváj, anoduvvá.
4. Sáme girkkoráde dáhkkit liturgijajt állesvuodan:
 - * Allamæsso
 - * Girkkulasj dago
 - * Fiesstim
 - * Hávdádábme
5. Sáme girkkoráde dáhkkidum-májn nov Girkkorádáj sáddi.

SGR 21/07 Ságestallamássje: Hásstálasá Sáme girkkorádáj diedádusájn sábadusprosjevtas Nuortta-Sálon vuodon

Tjoahkkájgæsos

Sábadusprosjækta Nuortta-Sálon le gasskabáddásasj diedádusáv buktám mij tjalmostahtá oajvveássjiht bargon tjavtja rájes 2006 gitta ádájakmánon 2007, ja aj barggamplánav jahkáj 2007 ja nágin májnodosá boahhte bargguj. SGR hæhttu sierraláhkáj dáttodit hásstalusájt ma njuolggiduvvi prosjæktajádediddjes rádáj. Dá tjuoggá lij (s. 5f):

1. Dialávggá- ja sábadusbargo baktu le girkkko læhkám vuojññalasj tjáhkansadje ietjá láhkáj gá ávdáda. Le dibddám bájnedit ájnégattaj subttasijs, váj girkkko ja ulmutjijs gávvá girkkos le rievddam. *Átsádallama ma lij vuojteduvvam hæhttuji doalvoduvvat* ja jádeduvvat girkkuj aj ietjá ássjiida ja ájvvalimijn ietjá juohkusij majna girkkko le læhkám ja le riidon.
2. *Histávrrátjállem*. Jus lasedip bájkásasj máhtov sámij oase birra ja sierraláhkáj girkkko rollav dárojuhttemijn sámij, girkkko ja bájkálasj sebrudahka oadtju dav máhtov majt uddni ep ane mij dárojuhttem le sámijda ja láttijda Nuortta-Sálon dahkam udnátij. Nav gáktu mán dájdav dat sjaddá ilá gássjelis ja rávkkelis dahkamus smávva ja ressursahæjos tjoaggulvisájda aktu dajna álgget. Dássju julevsáme guovlojn binnemusát guhtta suohkana, ja ájn ienep tjoaggulvisá, guoskadaláduvvi. Gá dárojuhttempolitiikka lij nasjonalasj politihkalasj prográmma álgaduvvam vuona oajválattjajs ja doarjoduvvam girkkos, dat le muv mielas dahkamus girkkuj. Mán hasodav Oarjie-Hálogalánda bisspadømmerádev, aktan Girkkorádijn ja Sáme girkkorádijn, ássijn barggagoahdet.
3. *Hiebadit váj sáme giella, dájdá ja kultuvrra, stuoráp mærráj vuojññusij boahá tjoaggulvisájn sáme ja láttij viesádj*. Muv mielas dárkkelis gávvividbme bierri dagáduvvat váj áttjuduvvá skádnja sáme sebrudahkaj girkkon girkkko dájdajn, kultuvrajn ja gielajn. Dálle le sáme dájdá, kultuvrra ja giella vargga állu vádnumin ienemus ásjin girkkos julevsáme guovlojn. Uddni dássju akta hærrá buktá julevsámegeielav sahkadit liturgijalasj adnuj. Dát dille ij le dáhkidahte ja fundamentálatattjaj állu boasstot. Váj galggá dagáduvvat avtaárvulasj dille, hæhttu gæhttjat sáme girkkoráde prinsihpajda,

gánná tjuodtju sáme buoremusát ietjas fuolkev buoremusát dievnudij aj girkkon. Dán aktijvuodajn le ájnas mujttádahttet julevsáme guovlojn le tjielgas skilla ja teologálasj iehpeluohtádus vuostasjriegádam læstadianalásj tjoaggulvisá ja Vuona girikko gaskan. Muv bieles bierru dáv ássjev alvosijt válldet. Navti gák mán vuojnáv ij guossak sjatta máhttelis julevsámegielaigijt girkkulasj dievnojdá Nuortta-Sálton. Váj girikko galggá áskáldisvuodav bisodit de hæhttu systemáhtalattjat barggat dævdátjit dárbov, duola dagu sámegiela máhtudagáv buoredit girikko virgáhtattjat álles guovlon. Muv mielas bierru sámegiela máhtudahka rávkaduvvat ij dássju hærrás Divtasvuonan, valla aj hærrás Hábmerin. Mán hasodav Oarjje-Hálogalánda bisspadømmerádev, aktan Girkkorádijn ja Sáme girkkorádijn, ássjijn barggagoahtet.

4. *Ruhtadárjajn ja ietjá viehkijn viehkedit boahhteájgálasj dialávvggá- ja sábadusbargov julevsáme guovlojn.* Bisspadømmeráde ja Sáme girkkoráde.
6. *Bisodit aktijvuodav bájnndum ja urbaniseridum Khoi-sebrudagán Atlantisin.* Viehkedit váj álgedam prosessa ma galggi nanoduvvat ja ruoptus vuojttet ietjasa riektájt álgoálmukjuohkusin Oarjje-Afrikan. Gasskagirkkulasj ráde, aktan Sáme girkkorádijn, bisspadømmerádijn ja bájkálasj tjoaggulvisájn. (Dát la 6 tjuogga ja dán ávddála hæhttu tállajn tjuodtjot. 4 tjuogga ij SGR'aj guoska)

Referáhtta ráde sjihtadallamijs:

Sáme girkkoráde gáhttoj sábadusprosjevta ressursajuohkusav Nuortta-Sálton diededit prosjevta guovdásj ássjij birra. Ájggomus lej Sáme girkkoráde ájnnašamos hášstalusáj birra diedov oadtjot.

Sábadusprosjevta ressursajuohkusis Nuortta-Sálton gájka ájrrasa sæbrin:

- Anne Kalstad Mikkelsen, Divtasvuodna
- Solvår Knutsen Turi, Divtasvuodna
- Ingar Kuoljok, Divtasvuodna
- Heidi Mathisen, Hábmer
- Rolf Steffensen, Hábmer (prosjæktajádediddje)

Mærrádus:

1. Sáme girkkoráde le stuorra berustimijn gulldalam ja ságastam daj átsádallamij birra majt li oadtjum diedádusás prosjæktajádediddjes 31 áddájamános 2007.
2. Sáme girkkoráde le vuohám dajt dahkamusájt man birra tjáleduváj mañemusán diedádusán ja gájbbedi dáj hášstalusáj bargaduvvá vijdábut plánan sáme girkkoiellemijn mij ávdeduvvá Girkkotjáhkkanimen 2008.

SGR 22/07 Joarkket bargov plánajn girkkomusihka birra Vuona girkkon

Tjoahkkájgæsos

Pládna girkkomusihkajn Vuona girkkon giehtadaláduváj Girkkotjáhkkanimen 2006 (GM ássje 06/06). Pládna ittji dáhkkiduvá gá ittji ane pládnatjáluga hámev, pládna lij ilá vijddásasj ja sáme perspektijva ællim plánan dættodum.

Sáme girkkoráde nammadij ressursajuohkusav sáme jubmeldievnastusiellamij jagen 2005 ressursan SGR'a rádedasj Annemarie Kjeldsøaj, ájras jubmeldievnastusá nammadimen (Nfg). Jagen 2006 le ressursajuogos álov barggam defimisjávnnájn vuodoárvos (sehkanaddam, hiebadahkesvuohhta ja bájkkeiesjdahkam) ma li vuodo jubmeldievnastusádástimes Vuona girkkon. Ressursajuogos dajt vuodoárvojt ájnnaš adná gátsedibmen ja ávddánibmen bájkálasj jubmeldievnastusás sihke sáme ja dáro tjoaggulvisájn. Le mierkkidus musihkkavuojojn mij musihkav ja identitehtav tjadná tjielgas láhkáj.

Ressursajuohkusa tjáhkkanimen Roandemin snjuktjamánon 2007 (ássje 03/07, 3 tjuogga) dættoduváj vuodoárvo

jubmeldievnastusádstimen bierriji aktijvuodajn bargojn plánajn girkkomusihkajn vuojneduvvat dan diehti gá jubmeldievnastus ja girkkomusihka lij snivugit akti tjanádum. Vuodoájádallamijn/vuodoárvoj vuodon aktisasj dádjadus jubmeldievnastusádstimen ja plánajn girkkomusihkajn stuorra árvov oadtjo ávdánahttemij bájkálasj jubmeldievnastusiellemis, gánná girkkomusihkalalasj bargon le ájnas sadje.

Sáme girkkoráde dáhkkít ressursajuogosa oajvvadásáv ahte pládna girkkomusihkkaj bierrí aktijvuodajn gehtjaduvvat jubmeldievnastusádstime vuodoj ja ulmij.

Annemarie Kjeldsø guhti le SGR'a rádelasj ájras Nfg'an, le dáhkkidam oassálasstet juohkusin mij galggá barggat plánajn girkkomusihkajn. Sån la reforma vuodoárvojt tjiegnodam suv máhtojn musihkkapedagogihkajn ja kultuvrradádjadimijn, duogátijjn bargos girkkon gánná musihka álgoálmuk/unneplågoperspektijvan le ájmon. Vuodoárvo Nfg'an galggi bisodit sihke dáro ja sámé jubmeldievnastusiellemav ja girkkomusihkav bájkálasj tjoaggulvisájn.

Sáme girkkoráde sihtá aj májnodit ahte ádá girjen sierra kapihtal sámé girkkomusihka birra tjáleduvvá mij gávvit girkkomusihkalalasj gábddudagáv daj moattelágásj sámé guovlojn.

Mærrádus:

Sáme girkkoráde hasot vijdábut guládallam sámé jubmeldievnastusiellema ressursajuohkusa ja girkkomusihka pládnanammadus dádjaladdá dájmadahkaj oatsodittjat.

SGR 23/07 Tjáhkanimpládna Guovdásjgirkkolasj rádiija

Mærrádus:

Sáme girkkoráde mierret dáv tjáhkanimplánav jahkáj 2008:

- 1) 1. tjáhkanibme 11. - 13. guovvamánno: - Oslo
- 2) 2. tjáhkanibme 21. - 22. moarmesmánno: - Bådåddjo
- 3) 3. tjáhkanibme 03. - 04. ragátmánno: - Alta

SGR 24/07 Nammadime:

- lasedit ájrrasijt SGR nuorajjuohkusij / SGRN

- nammadit ávdástiddijit Sáme girkkobievjida 2008

Ájraslasedibme SGR'a nuorajnammadussaj / SGRN:

Tjoahkkájgæsos

2 ájrrasa hæhttuji lassen välljiduvvat Sáme girkkoráde nuorajnammadussaj (SGRN). Akta dajs dan diehti gá akta ájrrasijis gæssádij. Ádá oajvveájras Nuortta-Hålogalándas guovte jahkáj välljiduvvá. Nubbe le lasedibme sadjásasjájrrasis guhti le álggorijkan 31.01.07 - 31.12.07. Ádá ájras Nidarosas välljiduvvá avta jahkáj. Njuolgasúsáj milta § 3 máhtti nammadusájrrasa guovte jahkáj välljiduvvat, jus soajttá 4 jage.

Mærrádus:

Sáme girkkoráde nammat tjuovvusasj ájrrasijt Sáme girkkoráde nuorajnammadussaj:

- Lill-Therese Holm Varsi, Nuortta-Hålogalánnda
- Kaja Regine Bientie, Nidaros

Nammadibme ávdástiddjijs Sáme girkkobiejviida 2008:

Tjoahkkájgæsos

Sáme girkkobiejviin Jáhkámáhken 20. biehtsemánon suoma sámedikke girkkulasj ávdástiddje bivdi boahhte sáme girkkobiejviida Suoman. Ij gávnnu sáme girkkoráde Suoma girkkon, ja dan diehti ij ga dájmadahka mij sáme-girkkulasj ássjiit giehtadallá. Valla Suobma le bivddám sáme girkkobiejviida, oajvvadam le bievvve ja saddje; Anár, 15-18 biehtsemánon 2008. Mañjela li gatjádám aktisasjvuodav daj guokta Sáme girkkorádijn Svieriga girkkon ja Vuona girkkon, gasskabáddásattjat nammadimijn 2-3 ulmutjijs daj gálmma lándajs ájadallamjuohkusij.

Dan diehti dát ássje ássjelisstaj biejaduváj.

Mærrádus:

1. Sáme girkkoráde gijttá bivddedimes suoma sámedikke girkkulasj ávdástiddjes oassálasstet planlieggimijn sáme girkkobiejvijs Inarin Suoman.
2. Sáme girkkoráde sjaddá ságastit Sáme girkkorádijn Svierigin ja suoma sámedikke girkkulasj ávdástiddijn sjehtadalátjit goassa sáme girkkobiejve galggi tjadáduvvat.

SGR 25/07 Ássje dálkádagá, birra ja rievtesvuoda birra

Tjoahkkájgæsos

Sáme girkkoráde vatteduváj gasskabáddásasj notáhtav Girkkotjáhkanibmáj giehtadallamij ássjes dálkádagá ja birra birra. Gá dát ássje ávdánahteduvvá, ij le gergas oajvvadus ássjepáhppárij, valla bivddem ájadusájt juogátjit vijdábut barggij tjáhkanimij moarmesmánon/biehtsemánon.

Mærrádus:

Sáme girkkoráde válldá dáv ássjev giehtadallamij ja adná dájtsuojggidusájt barggij vijdábut:

1. Gá diehtep dav majt diehtep dálkádagá birra de dættoduvvá ájnasvuohtha dálkádakássjev oajvveássjen girkkotjáhkanimen adnet.
2. Prosæssanotáhtajn li moadda buorre ájadusá, valla birriji tjavggiduvvat ja sierralágásj hástalusájda járggáluvvat.
3. Sámij / álgoálmugij vuoññalisvuohtha máhtti ájnas vuoñnojt vaddet girkkko barggij dán ássjiin. Dát buorebut birri tjelggiduvvat tjállusin. Sávadahte dát lággniduvvá sárnnusijn girkkotjáhkanimen.
4. Ráde vuoset rádejadediddje momentajda sierra notáhtan.

Notáhta Sáme girkkoráde njunnjutjis, Tore Johnsen, biejjvidum moarmesmánno 9. bæjvváj 2007

Dáلكádagá, birra ja rievtesvuoda birra

Momenta ássjáj:

Bierri merustaláduvvat jus ávdđála bierrip ávdedit gatjálvisáv girkkko sierralágásj viehke ja ávdásvástádusá birra dán ássjen (5.tjuoggá, b. 11).

Alvosvuodan dáلكádakhiedes girkkko sjaddá vælggogis doajmmadiehttelis liehket. Gatjálvis mij le girkkko *sierralágásj viehke* guosská juska gáktu mijá dago máhtti tjanáduvvat ja mávtástuhteduvvat *vuojññalasj állesvuohdadadjadibmáj iellemis*.

Girkkon le sierralágásj vælggogisvuohhta gávnatjit vuojññalasj gielav mij ávdet ekologalasj visjávnav iellemis. Dan diehti le positivalasj gá tjála tjalmostahtta risttalasj jáhkov ekologalasj jáhkkon.

Girkkko mij vuojññalasj gielajn amástuhtta almatjav ednamis massta váldeduváj, le aj oasse ekologalasj hiehtáj. Girkkko mij viehket ulmutijit átsádalátjit ietjasav tjanádum ednamij ja vuojññatjit ietjas tjanádimev ednamij vattáldahkan jubmelis, vaddá fámojt vuosstálastátjit gálláiddjekultuvrav.

Giella máhtta sihke rahpat ja dahppat duohtavuohhtaj. "Aktijdahte giella ja álgodahte giella" li sjaddam ájnas moallánagá gáktu nissunperspektijvva bisoduvvá girkkon. Ulmme le dájat moallánagájt ekologalasj aktijvuohhtaj tjanádit ja gatjádít gáktu jáhkkko hámeduvvá gá guosská sjivnnjádusáv.

Bájneduvvá girkkko álgoduvvam jali inkluderanes gielas gá guosská sjivnnjádusáv? Jus nágin miejnmi suodjalibme sjivnnjádusás le ássje *oajvveássje guoran* – evangelia – le sivva gatjádít manen: Le gus sivva dat at evangelium iesj ij la evangelium sjivnnjádussaj? Jali le sivva vuohke gáktu hábmedip evangeliumav mij le bájnedum antroposentralasj (almasjguovdásasj) moallánagojs lahkanimij ma sjáhtjali sjivnnjádusáv vuojnos?

Le sivva gatjádít jus girkkko giella jáhkkuj le ienep álgodibme sjivnnjedussaj gá rámattevsta iesj. Gá vuojññep alvos dáلكádakhiehtáj máhttep gatjádít jus dat le vánesvuohhta rámatjáhkkogisvuodas.

Álgoálm mugij vuojññalasjvuohhta dábalattjat bájneduvvá aktalasj gielas gá gæhttjap sjivnnjádussaj. Láhkámus rámattevstajis álgoálm mukperspektijvan áhtta ávdedit ietjá rámattevstajt, ja dahkat váj girkkko stuoráp mærráj avtastahtta ekologalasj aspevtav *vuododimensjávnnán girkkko oajvveássjen*, ja ij ássjen dan guoran.

REFERÁHTTA AKTISASJTJÁHKANIMES DIVTASVUONAN MOARMESMÁNO
8. BIEJVE 2007

Aktisasjtjáhkanibme Divtasvuona girkkulasj aktisasjråde, Divtasvuona suohkan, suohkanoajve, háldadusoajve ja Sáme girkkoråde gaskan aneduváj tjoaggulvislanján Divtasvuona girkkon.

Ájgge: moarmesmánno 8. biejve 2007 kl. 0930 – 1100.

Tiebmá:

Hásstalusá Divtasvuona suohkanij gá Divtasvuona suohkan 01.01.2006 sjattaj oasse sámegiela háldadimguovlos.

Tjáhkanimen lidjin:

Sáme girkkoråde	Divtasvuona suohkan	Divtasvuona girkkulasj aktisasjråde
Njunnjusj Tore Johnsen	Suohkanoajvve Kurt Allan Nilsen	Njunnjusj Edvard Olav Stenbakk
Mareno Mikkelsen	Háldadusoajvve Tor Svein Skogstad	Sognepræssta Magne Kolvik
Ingrid Johansen	Divtasvuona girkkulasj aktisasjråde	Katekehitta Heidi Marie Kalvåg
Jonhild Joma	Bajássjaddamoajvve Ann Iren Sæther	Girkkoohtse Mareno Mikkelsen (aj ájras Sáme girkkoráden)
Tor Berger Jørgensen	Prosjaektajádediddje Stig Eriksen	
Niillas Henry Nystad, sadjásasjájras	Giellakonsulænnta Stig Gælok (ittij máhte boahtet)	

Virgálatija Sáme girkkoráden/Girkkoráden: Synnøve Brevik, Rávdná Turi Henriksen, Asta Johnsen, Gerd Karin Røsæg

Oarjie-Hálogalánda bisspadømmerádes: Brita Bye, rádediddje diakonijaj ja Inga Karlsen (Julevsáme sadjásasjájras ja sámé ávdástiddje Oarjie-Hálogalánda bisspadømmeráden)

Tjáhkanibme lij rabás.

Tore Johnsen, Sáme girkkoråde njunnjusj, rabáj aktisasjtjáhkanimev ja diededij ráde dábe birra biejatjit sijá rádetjáhkanimijt duon dán sámé guovlojda. Ulmme le oahpástuvvat bájkálasj girkkoiellemijn ja oahppat dilij birra. Njunnjusj dættodij Divtasvuodna le ájnas guovddaguovllon julevsámijda. SGR'a njunnjusj aj sidáj guládallamav Divtasvuona suohkanijn, sierraláhkáj bargujn gánná sámegiella ja sámé kultuvrra le ájnas. Girkkko birri aj oassálasstet tjalmostahttemijn stáhtaj, siján le ávdásvásstádus rudájt juollodit mávsojda ma tjuovvu guovtegielak háddimapparáhtajn.

Divtasvuona suohkanoajvve tjielggij Divtasvuonan le sæmme láhkáj dagu ietjá rabddaguovlojn, ulmusjláhko binneduvvá. Ulmusjláhko le birrusin 2000. Gásluokta le suohkanguovdásj, ja danna le væráláda nuorttalamos semænntafabrihkka. Suohkanoajvve javlaj mañenagi turissma le sjaddamin ájnas ávdedimsuorgge. Le sjaddam ságastallam mañjel gá Divtasvuona suohkan oasse sjattaj sámé háldadimguovlos. Suohkana álmuk ij la guorrasam sámegiela árvo birra. Suohkanoajvve subtsastij at mañjela gá ássje mierreduváj, Divtasvuona suohkan le álov barggam systematiseritjit bargov. Diededij sámé doajmmapládna le vuodon gá Divtasvuona suohkan dálle le oasse sámegiela háldadimguovlos. Pládna le guláskuddamin ja visjávnná le "guokta kultuvra – aktisasj boahtteájgge".

Divtasvuona suohkana háldadusoajvve javlaj suohkan le tjadádam dájmajt adnuj sámegielas Mássken ávdđál gá suohkan sjattaj oasse sámegiela háldadimguovlos. Suohkana bajemus ulmme le ávdđánahttet ja várajválldet sámegiela. Dárogiella ja sámegiella galggi liehket sæmmiárvvusasj giela. Háldadusoajvve subtsas suohkan barggá konkrehtalasj dájmaj ma máhtti sámevuodav vuojnnusij buktet. Bargaduvvá giellaplánajn mij máhttá nævvon liehket ulmmelasj barggaj gáktu guovtekultuvralasjvuodav suohkanin háldadit. Háldadusoajvve sávvá sjaddá buorre nævvo barggaj.

Divtasvuona girkkulasj aktisasjråde njunnusj, Edvard Olav Stenbakk, álgon subtsasti Divtasvuona girrko adnuj váldeduváj jagen 1975. Vijdábut ahte suohkanin li gálmma girkkosaje ja gálmma tjoaggulvisráde. Ájnas le Divtasvuodnaj adnet hærráv gudi sámegiela máhttá. Sámegiella tjielgas sjaddá gá sognepræssta tjadát jubmeldievnastusáv sámegiellaj. Aktisasjråde njunnusj dættodij árvov bargojn tjalmostahttemijn julevsáme gielas ja kultuvras jubmeldievnastusán dáhpaduvvá aktisasj dádjadimen váj juohkkahasj galggá bisoduvvat jubmeldievnastusán.

Stenbakk moalgedij le ájnas girkkuj rabás dilev læstadianerij adnet, gá stuorra oasse sámijn le aktijvuohta tjoaggulvissaj.

Girkkulasj aktisasjråde njunnusj hasodij Sáme girrkorádev ávdedit bargov ulmutjijt virgijda biedjat.

Bissoahppa Oarje-Hålogalándan javlaj le ájnas tjalmostahttet moattekultuvralasjvuoda lahkavuodav julevsáme guovdátjin ja gávnnuji sierra árniga dán barggaj. Girrko barggá bisodimijn kultuvras ja moattebelakvuodas ma adni aktijvuodav gielalasj identitehtajn. Roaddo nubbe nubbáj ja dav at dádjadi nubbe nuppev identitehtav, le ájnas, javlasj bissoahppa. Dan mañjela javlaj girrkojn le gássjelisvuohta sámegiela gijjt virgijda biedjat. Hæhttup gávnadit gánná ressursa lij gá galggap julevsámegiela gijjt virgijda biedjat. Sjaddá aj hástalus bisspadømmerádáj ja fylkkasuohkanij anov sámegiela buoremus láhkáj adnuj oadtjot.

Bajássjaddamoajvve Ann Iren Sæther subtsasti Divtasvuodna le adnám L97 ja L97S 1997 rájes. Áhpaduvvá sámegiellaj juohkka skávlán. Máhttoláptim tjadáduváj Divtasvuona skávlájn bárggemáno 1. bieje 2006. Mañjela galggá mierreduvvat ádá máhtudahkapládna áhpadiddjijda ja ávdđáskávlááhpadiddjijda. Sæther dættodij dárbov máhtudagájn duola dagu duodje-fágan. Moalgedij skávlá aj sihtá aktisattjat barggat áhpadiddjeressursaj duodjefágan Jáhkámáhkken.

Bajássjaddamoajvve javlaj le vánesvuohta oahppamnævojs. Sån vájvahi gá ádá oahppopládna "sámegiela máhttoláptim" dæssju elektrávnálatjtat internehtan gávnnu, ja ij dagu oahppopládna dárogiellaj mij aj gávnnu páhppárin.

Prosjæktajádediddje Stig Eriksen rámpoj gielalasj apparáhtav Divtasvuonan stuorra ártajn sámegiela háldadussaj oadtjot. Giellapládna majna dálla bargaduvvá le sæmmiárvvulasjvuohta ulmmen. Navti galggá liehket juohkka virgen suohkanin, javlaj Eriksen. Ihkap tsieggiduvvá sáme varresvuodaguovdásj Ájluoktaj. Hástalus sjaddá tjoavdet sámev, sihke gielalattjat ja kultuvralattjat. Subtsastij sámegiela aktisasjprosjævtaj birra Jiellevárijn ja Jáhkámáhkijn. Nammadij aj girjebussav mij guossit 7 suohkanij ja tjalmostahttá sámev. Prosjæktajádediddje bargaj dájmadimijn gielalasj dájmajs mij guosská giellaplánajn.

Oajvveássjen aktisasjtjáhkkanibme vuosedij hástalusájda moatten dájman gá Divtasvuona suohkan dálla le oasse sámegiela háldadimguovlos.

Akta le politihkalattjat mierredit suhkanguovlloplánav adnon barggonævvon sámegeiela bargojn. Valla stuorámus hásstalus le tjadádit anov sámegeielas daj virgijn ma suohkan galggá viesajdiddijda vaddet. Guosská duola dagu galbbim sámegeiellaj ja járggálibme diehtotjállagijs. Dan maŋŋela le hásstalus julevsámegeielagijt virgijda biedjat virggeguovlojn suohkanin.

Referáhtta le tjáledum Rávdná Turi Henriksenis